

अवतारकथाप्रश्नेतृतीयेतूत्तराभिधा पुरुषाद्यवतारोक्त्यातत्तच्चारित्रवर्णनैः ॥ १ ॥ यदुक्तमथाख्याहिहरेर्धीमन्नवतारकथाःशुभाइतितदुत्तरत्वे
नावताराननुक्रमिष्यन्प्रथमंपुरुषावतारमाह जगृहइतिपंचभिः महदादिभिः महदहंकारपंचतन्मात्रैः संभूतंसुनिष्पन्नम् एकादशेन्द्रियाणिपंचमहा
भूतानीतिषोडशकलाअंशायस्मिन् यद्यपिभगवद्विग्रहोनैवंभूतः तथापिविराड्जीवांतर्यामिणोभगवतोविराड् रूपेणोपासनार्थमेवमुक्तमितिद्रष्ट
व्यम् ॥ १ ॥ कोसौभगवानित्यपेक्षायांतंविशिनष्टि यस्यांभसिःएकाणवेशयानस्यविश्रांतस्य तत्रचयोगःसमाधिस्तद्रूपांनिद्रांविस्तारयतोनाभिरे
वज्रहस्तस्मिन्यदंबुजंतस्मात्सकाशाद्वह्नाआसीत् अभूत्याद्वेकल्पे सपौरुषंरूपंजगृहे ॥ २ ॥ कीदृशंरूपंतदाह यस्येति ननुकीदृशोविग्रहस्तस्ययो
ऽभसिशेतेस्म तदाह तत्तस्यभगवतोरूपंतुविशुद्धंरजआद्यसंभिन्नम् अतएवोर्जितंनिरतिशयंसत्त्वम् ॥ ३ ॥ एतच्चयोगिनांप्रत्यक्षमित्याह पश्यंतीति

सूतउवाच जगृहेपौरुषंरूपंभगवान्महदादिभिः ॥ संभूतंपोडशकलमादौलोकसिस्तक्षया ॥ १ ॥ यस्यांभसि
शयानस्ययोगनिद्रांवितन्वतः ॥ नाभिहृदांबुजादासीद्वह्नाविश्वसृजांपतिः ॥ २ ॥ यस्यावयवसंस्थानैःकल्पि
तोलोकविस्तरः ॥ तद्वैभगवतोरूपंविशुद्धंसत्त्वमूर्जितम् ॥ ३ ॥ पश्यंत्यदोरूपमदभ्रचक्षुषासहस्रपादोरुभुजा
ननाद्भुतम् ॥ सहस्रमूर्द्धश्रवणाक्षिनासिकंसहस्रमौल्यंबरकुण्डलोल्लसत् ॥ ४ ॥ एतन्नानावताराणांनिधानंबीजम
व्ययम् ॥ यस्यांशांशेनसृज्यंतेदेवतिर्यङ्नरादयः ॥ ५ ॥ सएवप्रथमंदेवःकौमारंसर्गमास्थितः ॥ चचारदुश्चरं
ह्माब्रह्मचर्यमखंडितम् ॥ ६ ॥ द्वितीयंतुभवायास्यरसातलगतांमहीम् ॥ उद्धरिष्यन्नुपादत्तयज्ञेशःसौकरंवपुः ॥ ७

अदभ्रमनल्पंज्ञानात्कंयच्चक्षुःतेनसहस्रमपरिमितानियानिपादादीनितैरद्भुतम् सहस्रंमूर्द्धादियोयस्मिन्तत् सहस्रंयानिमौल्यादीनितैरुल्लसच्छोभ
मानम् ॥ ४ ॥ एतत्तुकूटस्थंनत्वन्यावतारवदाविर्भावतिरोभाववदित्याह एतदादिनारायणरूपं निधीयतेऽस्मिन्नितिनिधानम् कार्यावसानेप्रवेश
स्थानमित्यर्थः बीजमुद्रमस्थानम् बीजत्वेऽपिनान्यबीजतुल्यम् किंतु अव्ययम् नकेवलमवताराणामेवबीजम् किंतुसर्वप्राणिनामपीत्याह यस्यां
शोब्रह्मातस्यांशोमरीच्यादिस्तेन ॥ ५ ॥ सनत्कुमाराद्यवतारंतच्चारित्रंचाह सएवेति कौमारआर्षःप्राजापत्योमानवइत्यादीनि सर्गविशेषनामानि
यःपौरुषंरूपंजगृहे सएवदेवःकौमाराख्यंसर्गमास्थितःसन् ब्रह्माब्राह्मणोभूत्वाब्रह्मचर्यंचचार प्रथमद्वितीयादिशब्दानिर्देशमात्रापेक्षया ॥ ६ ॥
वाराहावतारमाह अस्यविश्वस्यभवायउद्भवाय महीमुद्धरिष्यन्नितिकर्मोक्तिः एवंसर्वत्रावतारस्तत्कर्मचोक्तमित्यनुसंधेयम् ॥ ७ ॥